

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ Marie-Curie International Outgoing Fellowship

Στα πλαίσια του Εβδομού Προγράμματος Πλαίσιο για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, η Δρ. Λευκή Κουρέα (Επιστημονική Συνεργάτιδα) και η Δρ. Ελένη Φτιάκα (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια) του τμήματος Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου εξασφάλισαν ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ύψους 254,690 ευρώ από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Research Executive Agency) σε ανοικτό διεθνή διαγωνισμό στην κατηγορία «Άνθρωποι» με κατεύθυνση τα Marie-Curie International Outgoing Fellowships (FP7-PEOPLE-2012- IOF).

Η εν λόγω χρηματοδότηση με τίτλο *“Establishing safe, positive, inclusive school environments: The three-tiered prevention paradigm” (ESPISE-3P)* αποτελεί τριετή εφαρμοσμένη εκπαιδευτική έρευνα μεικτής μεθοδολογίας σε δημοτικά σχολεία της Αμερικής και της Κύπρου. Για το σκοπό αυτό, έχει υπογραφεί συμφωνία εταιρών μεταξύ του Πανεπιστημίου Κύπρου και του University of North Carolina at Charlotte για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Το ερευνητικό έργο αποτελεί καινοτόμο πρόταση στα εκπαιδευτικά δρώμενα της Κύπρου διότι εστιάζεται στον ανασχεδιασμό της πειθαρχίας σε σχολικές μονάδες δίνοντας έμφαση στη δημιουργία και ανάπτυξη ασφαλούς, θετικού και ενιαίου σχολικού περιβάλλοντος μέσα από πολύ-επίπεδη προσέγγιση πρόληψης και αντιμετώπισης μαθησιακών και συμπεριφορικών προβλημάτων (*Positive Behavior Interventions and Supports System*).

Πιο συγκεκριμένα, το πολύ-επίπεδο σύστημα (*three-tiered model*) στοχεύει στη συστηματική διδασκαλία και αξιολόγηση θετικών μαθητικών συμπεριφορών για όλους τους μαθητές και σε όλους τους σχολικούς χώρους της μονάδας ενώ διαχειρίζεται τις αρνητικές (παραβατικές) συμπεριφορές ακολουθώντας ένα προσχεδιασμένο και δομημένο σχέδιο εκπαιδευτικής παρέμβασης. Το πολύ-επίπεδο σύστημα επικεντρώνεται στη στήριξη όλων των μαθητών ενός σχολείου μέσα από τις τρεις βαθμίδες πρόληψης: την πρωτοβάθμια (όλα τα παιδιά στην τάξη), δευτεροβάθμια (μικρές ομάδες παιδιών υψηλού κινδύνου) και τριτοβάθμια (παιδιά με αναπηρία) (δες εικόνα). Η αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου σχολικού συστήματος έχει τεκμηριωθεί σε χώρες όπως Αμερική, Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία, και Ολλανδία.

Για το σχεδιασμό και την εφαρμογή τέτοιου πολύ-επίπεδου συστήματος σε σχολεία της Κύπρου, η Δρ. Κουρέα θα συνεργαστεί με δύο δημόσια Αμερικάνικα δημοτικά σχολεία, τα οποία έχουν αξιολογηθεί από το Πολιτειακό Υπουργείο Παιδείας της Βόρειας Καρολίνας ως σχολεία – πρότυπο/μοντέλο στην εφαρμογή του συστήματος. Σκοπός της διετούς έρευνας στην Αμερική είναι η σκιαγράφηση του προφίλ των πετυχημένων σχολείων στην εφαρμογή και διατήρηση ενός ασφαλούς, θετικού και ενιαίου σχολικού κλίματος. Συγκεκριμένα, η ερευνήτρια μέσα από συγκριτική μελέτη με την υπάρχουσα βιβλιογραφία θα μελετήσει τα βασικά συστατικά στοιχεία που καθορίζουν την επιτυχία των συγκεκριμένων Αμερικάνικων σχολείων-πρότυπο ως προς τις διαδικασίες εφαρμογής στρατηγικών και παρεμβατικών προγραμμάτων στα τρία επίπεδα πρόληψης καθώς και αξιολόγησης που υιοθετούνται. Σε ένα δεύτερο στάδιο, η ερευνήτρια θα συνεργαστεί με εκπαιδευτικούς της γενικής τάξης για το σχεδιασμό και την εφαρμογή παρεμβατικών προγραμμάτων σε παιδιά που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο (at risk) για σχολική αποτυχία ή/και σε παιδιά με αναπηρία.

Τα πιο πάνω δεδομένα αναμένεται να διαμορφώσουν ένα αντίστοιχο σχολικό μοντέλο για τα δημόσια δημοτικά σχολεία της Κύπρου λαμβάνοντας υπόψιν παράγοντες όπως γλώσσα, κουλτούρα και πολιτισμός. Κατά συνέπεια, κατά το τρίτο χρόνο της έρευνας, οι ερευνήτριες θα συνεργαστούν με συγκεκριμένο δημόσιο σχολείο της Κύπρου για πιλοτική εφαρμογή του πολύ-επίπεδου συστήματος. Απώτερος στόχος του ερευνητικού έργου είναι η παρουσίαση ενός αναθεωρημένου πολύ-επίπεδου σχολικού συστήματος για την καλλιέργεια θετικής μαθητικής συμπεριφοράς και την αποτελεσματική διαχείριση ανεπιθύμητων συμπεριφορών σε σχολικές μονάδες της Κύπρου.

Το ερευνητικό έργο αναμένεται να επηρεάσει θετικά τις εκπαιδευτικές πρακτικές στην Κύπρο. Η υφιστάμενη προσέγγιση που ακολουθούν τα δημόσια σχολεία της Κύπρου για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας στηρίζεται πρωτίστως στην καταστολή παραβατικών συμπεριφορών καλώντας εξωτερικούς φορείς (π.χ., γραπτές αιτήσεις προς την Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης του Υπουργείου Παιδείας, ή /και προς αρμόδιο εκπαιδευτικό ψυχολόγο της σχολικής μονάδας). Περιορισμένες έως και ανύπαρκτες είναι οι εκπαιδευτικές πρακτικές στην Κύπρο για την πρόληψη παραβατικής συμπεριφοράς μέσω της έμφασης στη διδασκαλία και αξιολόγηση σχολικών προσδοκιών και θετικών συμπεριφορών για όλα τα παιδιά σε όλους τους σχολικούς χώρους και στην υιοθέτηση κοινής γλώσσας και κοινής πρακτικής για τη διατήρηση της σχολικής πειθαρχίας από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη (εκπαιδευτικό προσωπικό, διευθυντική ομάδα, βοηθητικό προσωπικό, γονείς, κοινότητα). Η κεντρική ιδέα του ερευνητικού έργου στηρίζεται στο εξής: η πρόληψη και μείωση ανεπιθύμητων μαθητικών συμπεριφορών δεν αποτελεί ευθύνη ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων αλλά αποτελεί μια προγραμματισμένη συστημική διαδικασία με ένα ξεκάθαρο και προκαθορισμένο σχέδιο δράσης, το οποίο εμπλέκει όλα τα συμβαλλόμενα μέρη (γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί, σχολικό προσωπικό, κοινότητα).

Η πρόταση ESPISE-3P έλαβε ψηλή βαθμολογία και θετικά σχόλια από την Επιτροπή Αξιολόγησης των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η *Λευκή Κουρέα* είναι Διδάκτωρ της Ειδικής/Ενιαίας Εκπαίδευσης και της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς. Έχει ολοκληρώσει βασικές σπουδές στην Κύπρο και μεταπτυχιακές σπουδές στις Η.Π.Α (2007). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση καθώς επίσης στο σχεδιασμό και εφαρμογή συμπεριφορικών και ακαδημαϊκών παρεμβάσεων σε παιδιά με ήπιες διαταραχές μάθησης και σε παιδιά υψηλού κινδύνου. Εργάστηκε ως επίκουρη καθηγήτρια σε δημόσιο πανεπιστήμιο της Αμερικής. Έχει παρουσιάσει την ερευνητική της δουλειά σε τουλάχιστον 40 επιστημονικά συνέδρια, και σε σεμινάρια για γονείς και εκπαιδευτικούς την τελευταία δεκαετία. Έχει δημοσιεύσει εκτενώς τις έρευνές της σε βιβλία και επιστημονικά άρθρα. Έχει εργαστεί ως εκπαιδευτικός σε δημόσια σχολεία της Κύπρου και της Αμερικής.

Η *Ελένη Φτιάκα* είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και Ενιαίας Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Έχει κάνει τις βασικές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μεταπτυχιακές σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εργάστηκε στα Πανεπιστήμια του Cambridge, του Λονδίνου και του Warwick, και από το 1992 στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου του οποίου αποτελεί και ιδρυτικό στέλεχος. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα καλύπτουν ανάμεσα σε άλλα ενιαία εκπαίδευση και κοινωνία, εκπαιδευτική πολιτική και πρακτική, και ποιοτική ερευνητική μεθοδολογία. Διαθέτει ένα πολύ ενεργό προφίλ στο χώρο της χάραξης πολιτικής της Ενιαίας Εκπαίδευσης στην Κύπρο, με συμμετοχή σε συμβουλευτικές επιτροπές του Υπουργείου Παιδείας και δεκάδες σεμιναρίων και ημερίδων/συνεδρίων στο ενεργητικό της.